

12 december 2007

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Remissvar på Skärpt straff för vållande till annans död (Ds 2007:31)

I promemorian föreslås att minimistraffet för vållande till annans död, grovt brott, höjs från fängelse sex månader till fängelse ett år. Den nya straffskalan för det grova brottet föreslås således löpa från fängelse ett år till fängelse sex år.

Skälet till straffskärpningen är regeringens avsikt att låta samhällets strängare syn på våldsbrottsligheten komma till uttryck i lagstiftningen (s. 31). Enligt promemorian finns det en allt mindre tolerans från samhällets sida mot att människor dödas eller skadas, oavsett om det sker i trafiken, till följd av misshandel eller av något annat liknande skäl. Enligt promemorian finns därför anledning att anlägga en skärpt syn på vållandebrotten för att bestämmelserna ska stå i bättre överensstämmelse med synen på allvaret i denna typ av brottslighet.

Utifrån uppgifter ur lagföringsstatistiken kan det konstateras att praxis¹ av allt att döma redan har skärpts, vilket *inte* framgår av promemorians praxisgenomgång (Kapitel 6). Allt färre av dem som döms till ett fängelsestraff för vållande till annans död döms till en strafftid understigande 1 år (se nedanstående tabell som avser huvudbrott. Den publicerade statistiken tillåter inte att skilja brott av normalgraden från grovt vållande).

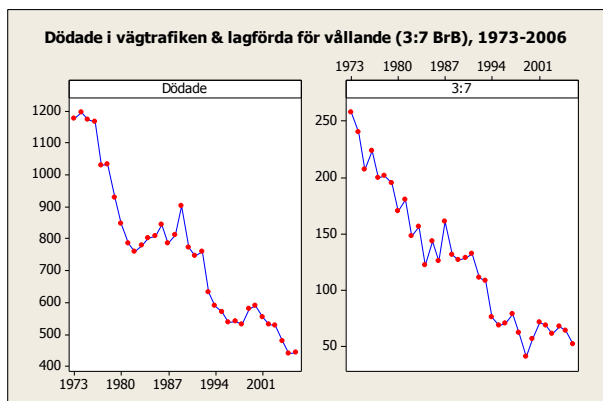
	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Till fängelse dömda	24	22	18	9	12	10	9	18	11	18	15	11
Därav mindre än 1 år	21	15	11	9	10	3	4	10	6	3	5	2
Antal månader (medeltal)	6	8	9	..	8	16	11	11	11	17	14	18

Lagändringar: 1994 och 2001. Källa: Kriminalstatistik 2006, Tab. 4.11 och motsv. tabeller i tidigare årgångar.

Det finns också skäl att påpeka att vållandebrotten har minskat kraftigt sedan början av 1970-talet (se nästa sida).

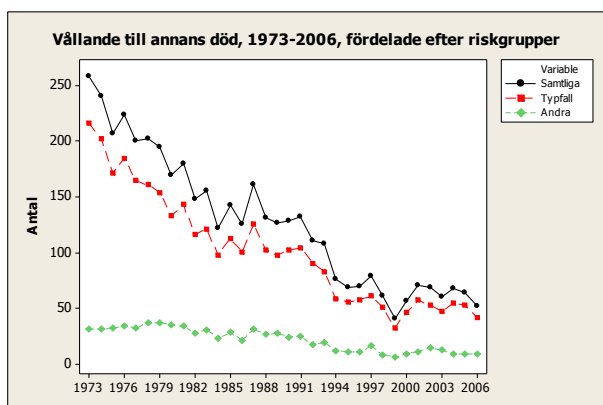
¹ I tingsrätterna. Den officiella lagföringsstatistiken avser domar i tingsrätt som inte behöver ha vunnit laga kraft.

Utvecklingen av vållande till annans död (BrB 3:7) enligt lagföringsstatistiken (huvudbrott²)

Obs! Diagrammen har olika skalor.

- Utvecklingen av vållande till annans död kan i allt väsentligt förstås som en funktion av det allmänna trafiksäkerhetsarbete som har lett till en kraftig minskning av dödsolyckorna.
- Både personer dödade i vägtrafiken och personer lagförda för vållande till annans död har minskat på ett likartat sätt.
- Minskningen är relativt sett något större för vållande.

Fördelningen mellan riskgrupperna har beräknats.

Diagrammet beskriver utvecklingen av vållandebrotten fördelade efter typiska riskgrupper.

- Typfallet för vållande till annans död (2:a kurvan i diagrammet) är att förövaren är en man, vuxen, tidigare ostraffad (!) och boende utanför storstadslänen. Dessa grupper uppvisar de största minskningarna och består idag av drygt 40 personer.
- Den nedersta kurvan beskriver riskgrupper bestående av kvinnor, ungdomar (15-20 år), tidigare straffade personer samt boende i storstadslänen. De utgör omkring 10 personer idag.

Lagföringsstatistiken ger vid handen att vållande till annans död är ett brott som numera förekommer sällan och att det ofta är resultatet av slumpmässiga ("olyckliga") omständigheter (jfr den starka kopplingen till trafikdödligheten i allmänhet; det stora antalet tidigare ostraffade gärningspersoner; samt brottets stora geografiska spridning).

Under 2000-talet var det genomsnittligt fem personer årligen som dömts till ett fängelsestraff understigande ett år. Hur många av dessa som dömts för grovt vållande framgår inte av statistiken. I vilket fall som helst leder den mycket låga frekvensen och den allmänna bild som framtonar av analysen ovan till slutsatsen att det ur kriminologisk synvinkel inte föreligger något empiriskt grundat behov att höja straffminimum för grovt vållande till annans död.

² Fördelningen mellan vållande som huvud- resp. bibrott är i allt väsentligt oförändrad under den studerade perioden.

Då också överlappningen av straffskalorna mellan brott av normalgraden (fängelse i högst 2 år) och grova brott (minst 1 år) kvarstår och avsikten med lagändringen inte är att åstadkomma någon förskjutning när det gäller gränsen mellan normalbrottet och grovt brott, måste frågan om det är motiverat att höja straffminimum för grovt vållande till annans död betraktas som en rent politisk symbolfråga.

Remissen har sammanställts av Hanns von Hofer.

Beslut om detta remissvar har fattats av Kriminologiska institutionens styrelse den 12 december 2007.

Janne Flyghed
Prefekt